

SZÉCHÉNYI NAPILAP

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés 18 h.
Féléves előfizetés 10 h.
Három hónapra 6 h.
Egy hónapra 2 h.
Egy napra 1 h.
Egy év ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, kivételként
Gyűlések alkalmával.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vétele
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetési és hirdetői a kiadó
hivatalában intézendők.

XIII. évfolyam 59. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1917 március 13.

Gróf Széchényi Miklós püspök a királynál és királynénál.

— Saját tudósítónktól. —

Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök magánkihallgatáson jelent meg a király és királyné előtt.

A királyt ugyszólván még gyermekkori ismeretség fűzi gróf Széchényi Miklós megyéspüspökhöz, akinek legközelebb is vendége volt, amikor mint trónörökös a Románia ellen operáló hadsereg főparancsnoka volt s itt tartotta főhadiszállását Nagyváradon. Ezeknek a napoknak az emlékezete még élénken él Nagyváradon.

A koronázási szertartáson ismét előkelő szerep jutott Széchényi püspöknek a koronázó főpapság közt.

Most, mikor a király a magyar közélet előkelőségeit fogadja, megjelent előtte magánkihallgatáson Nagyvárad püspöke is. A kihallgatás vasárnap történt Badenben. A király kitüntető kegyességgel fogadta Széchényi püspököt; a kihallgatás egy óra hosszat tartott.

Tegnap, hétfőn Zita királyné fogadta gróf Széchényi püspököt a schönbrunni kastélyban; a királynénál tett hódoló látogatás is hosszabb ideig tartott.

Gróf Széchényi Miklós püspök a kihallgatások után elragadtatással beszélt a felséges pár kitüntető kegyességéről; úgy a király, mint a királyné mindig jelét adták annak a nagy érdeklődésnek és meleg szeretetnek, mellyel Magyarország iránt viseltetnek.

A püspök ma Bécsből Budapestre érkezik, ahonnan valószínűleg holnap jön haza Nagyváradra.

Bagdadot elfoglalták az angolok.

Budapest, március 12. (Saját tudósítónktól) Rotterdamból jelentik: Londonból hivatalosan jelentik: Bagdadot vasárnap megszálltuk.

Erősebb tűz az olasz fronton.

Olasz harctér. Budapest, március 12. (Hivatalos.) Az olaszok a Karszt fensíkságot időnként erősebb ágyú és akna tűz alatt tartották. Ma reggel Kostenjenica előtt visszavertük az ellenség támadásait. Repülőink Pevna melletti telepeket bombáztak.

Keleti harctér. Budapest, március 12. (Hivatalos.) Lényeges esemény nem történt.

Bélkeleti harctér. Budapest, március 12. (Hivatalos.) Buzi mellett járőreink szétugrasztottak egy ellenséges osztagot. Höfer.

Repülőharc nyugaton.

17 repülőgép, 1 léggömb az ellenség vesztesége.

Berlin, március 12. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Az igen kedvező látási viszonyok következtében a messzehordó fegyverek és repülők tevékenysége az arevonal számos pontján fokozódott. Az Aneer területen Bouquouis és Leiransoi között különösen erős, az Aiene mentén pedig több szakaszban és a Champagneban élénk volt a tűz.

Ripentől délre megtámadták az állásaink egyes részeit, visszavertük őket. Az ellenség repülőinek légi támadásai következtében 16 repülőgépet 2 kötött léggömböt, védőtűzjelésünk következtében pedig 1 repülőgépet veszített.

Keleten nincs lényeges esemény.

Keleti harctér.

Több ízben élénk tűzelés és előtér tevékenység mellett még nem volt nagyobb harci tevékenység.

Macedóniai front.

Az Oehrida és a Prespa tó között vonalunk előtt kisebb harcok folytak.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Amerika és a monarchia viszonya.

Budapest, márc. 12. (Saját tudósítónktól) A monarchia jegyzékére vonatkozóan egymásnak ellenmondó amerikai hírek után a Wolff újságírás ma közli az Associated Press washingtoni táviratát, a mely szerint hivatalosan közölték, hogy a monarchiának Amerika jegyzékére adott válasza nyitott ajtót enged a további tárgyalásokra.

Első nagyváradai lóhús-vendéglő márc. 11-én megnyit! (Bethlen-u. 13.)

Villás-reggeli.

1 adag húsleves — 30

1 kis gulyás — 60

Ebéd. Vacsora.

1 " hideghús mártással 1:20

1 nagy porkölt 1:20

1 " telthétkaporzia téttel 1:20

1 kis " — 80

1 nagy gulyás 1:—

1 rostélyos 1:40

Ételnemük házhozvitelre is kaphatók! Kenyérjegyre kenyér kapható.

Tisztelettel: Szabó Emil és Stolcz Henrik.

Három új miniszterség.

Tisza megcáfolja.

Politikai körökben híre jár, hogy a legközelebbi napokban három új miniszterséget szerveznek: külön miniszter lesz a közegészség, közlelmzés- és közlekedés ügynek. Már nevek is vannak forgalomban: közegészségügyi miniszternek Klebersberg Kuno államtitkárt emlegetik, a közlelmzés és közlekedésügyi miniszterséget Tolnay Kornél már. elnök-igazgató kapná a hozzátartozna a vasut, a hajózás és posta. A közlekedésügyi miniszterségre Tolnay mellett Beöthy László nevét is emlegetik.

Budapesti tudósítónk jelenti: Tisza István miniszterelnök a Budapesti Hírlap tudósítója előtt kijelentette, hogy a híresztelés, mintha a kormánynek három új miniszterség nevezése szándékában lenne, minden alapot nélkülöz és teljesen valótlan.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Appoyri sürgős interpellációja

Budapest, március 12.

A képviselőház egy heti szünet után tegnap folytatta a kivételes hatalom igénybevételéről szóló miniszterelnöki jelentés folytatólagos vitáját.

Az ülést fél négy órakor nyitotta meg Szász Károly elnök. Jelenti, hogy Apponyi Albert gróf sürgős interpellációra kért és kapott engedélyt.

Eszterházy Mór és Ostffy Lajos személyes kérdésben szólalnak fel és a múlt ülésen elmondott szavaikat igazítják helyre.

Pallavicini György őrnagy szintén a múlt ülésen elmondott beszédét magyarázza.

Ezután Balogh miniszter szólalt fel. A hazafurkálási parokról beszél, kijelenti, hogy úgy a katonai, mint polgári hatóságok a legnagyobb szigorúsággal és lelkiismeretességgel járnak el. Addig több mint 100 letartóztatás történt és az eljáró hatóságok mindent elkövetnek, hogy a perak minél hamarabb bevégeződjenek, de sok és nagy anyag miatt ez több időt vesz igénybe.

Gieswein Sándor társadalmi és gazdasági kérdésekről mond tartalmas beszédet. Beszéde után a vitát megszakítják és rátérnek a sürgős interpelláció meghallgatására.

Apponyi Albert gróf a közös élelmzési bizottság ügyéről interpellál. Az osztrák lapok furcsa beállításban közlik ezt a hírt. Neki nincs kifogása ellene, ha csak felvilágosító és nem intézkedő hatásköre van. Kérde a miniszterelnököt, a közös

élelmzési bizottságnak milyen jog és hatásköre van a annak elnökét, kinek az elnevezése mellett nevezték ki?

Gróf Tisza István azonnal válaszol: Kijelenti, hogy a közös élelmzési bizottságnak kizárólag informáló jelleg van, sem rendelkezési, sem hatósági jellege nincs és ő felsége egyaránt rendelkezési illetékes. Felolvas egy átiratot melyet az osztrák miniszterelnökhöz ez ügyben intézett.

Itt nagy vihar tört ki, mert az ellen-

zék a német nyelvi átiratot nem akarta meghallgatni.

Polónyi, Szurcsányi többször közbeszólnak.

Tisza István gróf: Felolvassa németül az átiratot és kijelenti a közbeszólásokra reflektálva, hogy mindig nagy su'yt helyezett a magyar kormány tekintélyére, de nem irhat magyarul annak, aki nem is tartozik magyarul tudni.

Apponyi válasza és Tisza viszonzválasza után a képviselőház többsége a választ tudomásul veszi.

Oroszország forradalom előtt.

Békét és kenyeret követel a nép. Utczai harcz: 300—400 sebesült.

Budapest, március 12 (Saját tudósítónktól) Pétervárról hivatalosan jelentik: Az utóbbi zavargásokat főleg az alsó néposztály asszonyai idézték elő, akik kenyeret és békét követelve bejárták a városok utcáit. Pétervárott és Moszkvában sikerült a zavargásokat elnyomni.

Pétervárról jelentik: A főváros katonai parancsnoka proklamációt boesátott ki, amelyben a legutóbbi napok zavargásaira hivatkozva figyelmezteti a népet, hogy a csapatok parancsot kaptak arra, hogy fegyverüket a legelső alkalommal használják. A főváros rendjét minden eszközzel meg fogja védeni. — Pétervárott a közúti vasutak nem közlekednek, a lapok nem jelennek meg.

Stockholmól jelentik: Pétervárról érkező hírek szerint az éhségzendülésnek 300—400 sebesültje van. A zendülés nagyon hasonlít az 1905. évi forradalom kezdetéhez és a vidékre is kiterjed.

Berából jelentik: A Corriere della Sera jelenti, hogy Pétervárott az élelmiszerválság kiélesedett. Pétervárott és Moszkvában az éhező nép zendülésben tört ki. A vasutakon mindegyik személyforgalom szünetel, csak élelmiszerszállítványok folynak. A dumában Miljukov törvényjavaslatot nyújtott be a nép ellátásáról. Pétervárott a zendülés miatt minisztertanácsot tartottak.

Oroszország kész a tavaszi nagy offenzívára

A hadsereg vezetői: az orosz cár és az oláh király.

Budapest, március 12. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Az összes oroszországi lapjelentések megegyeznek abban, hogy az előkészületek a tavaszi nagy offenzívára teljesen befejeződtek. Az offenzíva megkezdését már csak az időjárás és egyes hadiszerek szállítása késlelteti. A hadsereg tényleges vezetését az orosz cár és az oláh király vették át és végrehajtó közegül Nikolajevics nagyherceget rendelték.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Mindenütt növekvő harcok.

Budapest, március 12. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti 12 ón este: A Sonne területen Avra és Oise között, valamint a Chamagneban élők harcra tevékenység. Keleten is a tiszta látási viszonyok mellett a tüzés több szakaszon élők tevékenységet fejtett ki, mint az előző napokon. A Presb tó mindkét oldalán és a Cserna hajlásban a tüzés szünetlen fokozódott.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázerőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utcza 4. szám alatt

Elfogad egyházi felszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árbán veszünk !!

Ifjabb Moskovits Mór

gyárigazgató hadiszállítási ügye.

Zárt tárgyalás az ítéletig.

A nagyvárad kir. törvényszéknek gyorított ügyekben ítélkező első tanácsa Szőlőssy Gyula tanácselnök vezetésével tegnap kezdte meg ifj. Moskovits Mór gyárigazgató hadiszállítási ügyének tárgyalását. A tanács tagjai: Vajrovicsy Vince, Gyenge Béla, Gruden Dzsóz, Riedl Gusztáv bírák, Fluck Dezső dr. jegyző, ügyész: Thury Endre dr. vezető királyi ügyész. Védők: ifj. Moskovits Mór dr. és Grübler Mór Gáspár Imre dr. helyébe lépett Perczel Adolf dr.

Az elnök e szavakkal nyitja meg a tárgyalást:

— Tárgyalni fogjuk hadiszállítás elleni több büntetést és hűnrészséggel vádolt dr. Moskovits Mór és Grübler Mór büntetését.

Vádlottak lépjenek elő.

Kihallgatom a vádlottakat a személyi adatokról.

Azután a vádlottak kihallgatása következett.

Ifj. Moskovits Mór, nős Zinz Szerénával, 1864 március 31-én született Nagyváradon, magyar, német, francia nyelven beszél, mővesvállaló, 28 éves fia a házban, kereskedelmi akadémiát végzett, érettségije van, szeres italokkal nem él, anyja Moskovits Adolf, anyja Friedmann Amália. A 16. sz. huszárezredben szolgált, büntetve párbeszéd miatt 14 napra, vagyora 400.000 korona, gyárigazgató, malomtulajdosos.

Grübler Mór, nős, Grünvald Róza a felesége, 1858 júliusban született Przemyslban, Galiciában, anyanyelve német, lengyelül, tótul, németül beszél, a gyárban ispán, katonai nem volt, vagyona 14000 koronát érő ház, büntetlen.

Beidézték szakértők: Bauer Gyula malomtulajdosos, malomszakértő (Hódmezővásárhely) beteg, de megjelenhetik 20 ár. Walzer Lénárt főhadnagy, könyvszakértő: Siemes Ferenc dr.

Tanúk: Menkes Lipót százados, Ujhelyi Ármán főhadnagy, Rosenzweig Mihály, Messner Rudolf, Rencovits Ferenc (Belgrád), Matyka János, Mühlbach Péter, Weisz József, Erős Lajos, Rafsal Izrák, Báthory István, Kiss Gyula, Mezey Márton, Molnár István, (fogoly), Molnár Károly, Szabó Károly, Szabó Sándor, Kemény L. Ignác rendőrkapitány, Veres Nándor, Csér Sándor hadnagy, Balla Béla (Belgrád) Reismann Antal, Popovits László, Mittsieder Ignác, Bálint Lajos, Lazák Béla, Nagy Ferenc, Hónig József, Goldberger János, Biró Ferenc, Szentmiklósy István, öz. Boidé Károlyné, W. Isz Ferenc, dr. Moskovits József, dr. Varsányi Emil műegyetemi tanár.

Zárt tárgyalás.

Thury Endre dr. ügyész kéri a főtárgyalás megteremtését. A tanúk megidézését megtörtént, Báthory István elővezethető. Védők a tárgyalás megtartását nem ellenzik.

A törvényszék a főtárgyalás megtartását elrendeli.

Thury Endre dr. kir. ügyész a zárt tárgyalás iránt kíván előterjesztést tenni.

A törvényszék elnöke saját hatáskörében a zárt tárgyalást a vádirat egyrészére a bpt. 255. §. i) pontja alapján a vádirat felolvasása után az ítélet kihirdetéséig az állam bizonysága s katonai szolgálati érdekek megóvása szempontjából a nyilvánosságot kizárja. A vádlottak és tanúk kihallgatása zárt tárgyaláson történik.

Kérdésre kijelenti az elnök, hogy a tárgyalás legalább két hétig tart.

Szünet után

Elnök felkéri Walzer Lénárt főhadnagyot, hogy a tárgyalás folyamán legyen jelen.

Bedő Mór dr. védő épen Walzer Lénárt személyére vonatkozólag kíván előterjesztést tenni.

Elnök felkéri védőt, hogy ezt az előterjesztést a vádirat felolvasása utánra halassza.

Védő ebbe beleegyezik.

Elnök felolvassa

a vádirat

rendelkező részét.

A királyi ügyészség dr. Moskovits Mór gyárigazgató, malomtulajdosos mint a btkv. 69. § 1. pontja szerinti felbujtót 2 rendbeli, az 1915. évi XIX. tc. 8. §-ának 1. bekezdéséhez utköző s a 2. bekezdés szerint büntetendő hadviselés ellen elkövetett büntetett vádolja. Vádolja amiatt, mert a háború kitörését követő hónapokban Menkes Lipót és kir. élelmezési főosztály, a katonai raktár főnökét és Ujhelyi Ármán főhadnagy rangban levő élelmezési tisztet pénzajándékoszással rábírta, hogy a hadi megtérítési tételnél magasabb áron vásároljon a cégtől zabot, kenyérlisztet, kenyeret, zsákot, árpát, kétszer sőt, lisztet, rizses zsákot s hogy elnézzék azt, hogy a cég a megrendelt kenyérlisztnél silányabb minőségűt szállítson, amely dohos, bűzös és férges volt. Eképp ifj. Moskovits Mór közbizalmnokot, ki a monarchia fegyveres ereje céljaira teljesítendő szolgáltatásainak irányuló szerződés megkötése körül, illetve az ily szolgáltatásnál különös megbízatással közreműködött, szándékosan rábírta, hogy hivatalos kötelességüket háború idején ajánlékért szándékosan ne, illetve ne megfelelően teljesítsék.

Vádolja továbbá ifj. Moskovits Mór egy rendbeli, az 1915. évi XIX. tc. §-ába utköző, az 1., 2. e), 3. p) szerint minősülő hadiszállítási körű elkövetett visszaélés miatt, mert dohos, bűzös és férges kenyeret és lisztet szállított.

Grübler Mór ispánt mint büntetendőt az 1915. évi XIX. tc. 1. c. 1. §-ába utköző büntetettel vádolja az ügyészség, mert mint malom felügyelő ifj. Moskovits Mór cselekményét szándékosan előmozdította és könnyítette azáltal, hogy a rendelkezéseket átvette, azok

foganatosítását; a személyesnek meghagyta és betartását ellenőrizte és a lisztbe szemtet kevert főnöke utasítására.

Ezután az elnök felkérte a hallgatóságot a távozásra. A tárgyalás tehát az ítélet kihirdetéséig zárt ajtók mögött folyik.

A nyílt tárgyaláson kijelentette az elnök, hogy délelőtt ifj. Moskovits Mór, délután Grübler Mór hallgatja ki a törvényszék. Menkes Lipót esőtörtőkön kerül sorra.

Az Anyák Körének összejövetele.

A Kath. Nővédő Egyesület az anyákért és gyermekekért.

A Kath. Nővédő Egyesület az anya- és csecsemővédelem terén a legmészebbmenő jótékonyágot fejti ki. Vasárnap ismét megtartotta összejövetelét az Anyák Körében, amely egyre kedveltebb és látogatottabb lesz. A jó asszonyok, az édesanyák mindjobban megismerik azt a nagy jóakaratot, azt az önzetlen felebaráti szeretetet, mely az egyesület szellemében felkarolja érdekeiket s helyzetük javítását.

Nagy öröme volt a satlóknek, mikor gyermekeiket egyenként megvizsgálták és testhelyzetüket lemérték, hogy ezáltal is figyelmeztetést kaphassanak, egy hónap alatt mennyit fejlődött védencük.

Öz. dr. Személyi Kálmánné a legnagyobb közvetlenséggel, meleg szeretettel beszélt az anyákhoz. Figyelmeztette őket, milyen nagy kincsessel bírnak gyermekeikben s milyen nagy szüksége van a hazának egy erős, egészséges, becsületos új nemzedékre. S hogy mindaz csak az édesanya gondosságától, szerető nevelésétől függ; mert anyyira lesz vallásos, kötelességtudó és becséletes természetű, amilyen mértékben ezt édesanyjától látja.

Véber Rózsika, a kedves, szavalótehetséggel megáldott urleány szavalt az anyai szívről s még néhány hasonló szellemű verset, amit nagy élvezettel hallgattak.

Gálly Sándor hittanár előbük tárta, mi volt a nő helyzete a pogánykorban s rámutatott, hogy mily nagy méltóságra emelte a nőt a kereszténység. — Figyelmeztette az anyákat a hitvesi hűség tiszta megőrzésére.

Békeidő után a hölgyek párolgó teával és friss házikenyérral vendégelték meg az anyákat és gyermekeiket; az uzsonnát ezután Grócz Béla nagyprépost ur adományozta.

Ott voltak: Pallay Lajosné, Hiemesch Frigyesné, Eleméry Ferencné, dr. Személyi Kálmánné, Olasz Ilka, Csütőry Józsefné, Mikussy Margit, Véber Rózsika, Olasz Ákosné.

Igen nagy jótétemény az anyákra, hogy betegségeik idején a városi konyháról ebéddel látja el a családot az egyesület s látogatás alkalmával egyéb szükségességeikről is gondoskodik. A mai nehéz viszonyok között erre nagy szüksége van az elhagyatott családoknak.

Azt az üdvös és jó gondolatot is megvalósítani óhajtja az egyesület, hogy felkéri a hölgyközönséget, ki vállalná el csak egy gyermek, azaz család állandó pártfogását egy évre. Ez idő alatt tartoznak az illető pártfogó a családot időnkint meglátogatni, tanácsaival az anyát támogatni és betartása szerint segélyre ajánlani az egyesületnél. Ez volna a leideálisabb formája a hadbavonultak családjai támogatásának. Bizunk a hölgyek áldó alközösségében és jó szívében, hogy ez is megvalósul rövid idő alatt.

Eladó oleón 500.000 darab tégla. Értekezhetni a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibank részvénytársaságnál Rimanóczy-utca 6.

Határozványok a semleges kül- földre való utazásokra.

A hadseregparancsnokság a Voralbergbe és a Svájba, valamint a Voralbergből és a Svájból történő utazásokra névszám következő határozványokat állapította meg:

1. Igazoló okmány: a m. kir. belügyminiszterium (Horvát-Szlavon Dalmát országok bánja), továbbá az O Felsége személye körüli m. kir. miniszter és az arra feljogosított külképviseleti hatóságok által kiállított szabályszerű utlevél.

2. A Voralbergbe és a Svájba történő utazásnál az innsbrucki térsparancsnokság (Platzkommando Innsbruck) láttaozás is szükséges az utlevél. A Svájból Voralbergbe és a Voralbergből Tirolba történő utazás alkalmával pedig szükséges a feldkirchi határvédelmi parancsnokság (Grenzschutzkommando in Feldkirch) láttaozása. Utazni csak Feldkirchen át lehet.

3. Ezen rendelkezés nem érinti a m. kir. Miniszterium 1915. évi 4031—M. E. sz. rendeletét. Ennek értelmében azokat az utleveleket, melyeket a belföldön tartózkodó külföldiek részére a magyar szent korona országainak területén asékelő konzuli hatóságok állított ki, az illetékes első fokú rendőrhatalóság által láttaoztatni kell. Nem érinti továbbá idézett rendelet azon rendelkezését sem, mely szerint egy a belföldön, tartózkodó külföldieknek, valamint azoknak a magyar állampolgároknak, kiknek az utlevelei a visszautazásra is érvényes záradékkal nem lettek, Svájból való visszautazásuk előtt utleveleket az osztrák és magyar diplomáciai vagy arra feljogosított konzuli hatóság által láttaoztatniok kell.

4. Svájba, illetőleg a svájci határ közelében fekvő valamely helyre — azaz a Feldkirch Bregenz vasutvonal közelében vagy attól nyugatra — csak Inns, Telfe, Landeck, Sflz vagy Ötz ben eltöltött tíz napos vesztegzár után lehet utazni.

Ezen községek egyikében eltöltött tartózkodás idejét a közösi előjárásnak kell igazolni.

5. A Svájba való utazáskor a 10 napos vesztegzár alól a férfiak és azok a személyek fel vannak mentve, kiknek a vesztegzárat a cs. és kir. hadügyminiszter, a m. kir. honvédelmi miniszter, az innsbrucki cs. és kir. katonai parancsnokság (Passierscheinstelle Innsbruck) vagy a trienti utlevélhatóság (Passierscheinstelle Trient) elengedte.

A svájci határhoz közel fekvő helyre, azaz a Feldkirch—Bregenz vasutvonal közelében vagy attól nyugatra eső területre utazók közül a 10 napos vesztegzár alól csak azok vannak felmentve, kiknek ezt a feldkirchi határvédelmi parancsnokság (Grenzschutzkommando Feldkirch) elengedi.

6. Az 1.—5. pont rendelkezései nem vonatkoznak azokra a vasúti alkalmazottakra, kik szolgálati megbízással vagy ezzel egyenértékű igazoló okmánnyal utaznak.

7. A délnyugati belső hadműveleti területből Svájba vagy a svájci határ közelében fekvő helyre — azaz Feldkirch—Bregenz vasutvonal közelébe vagy attól nyugatra — utazási engedély elvileg nem adható. Különös kivételes esetben azonban az engedélyt megadhatja az innsbrucki cs. és kir. katonai parancsnokság (Passierscheinstelle Innsbruck) vagy a trienti utlevélhatóság (Passierscheinstelle Trient.)

8. A vesztegzár alól felmentett utasok az innsbrucki térsparancsnokság láttaozása alól is fel vannak mentve.

9. Osztrák vagy magyar állampolgárok, valamint a boszniai és hercegovinai tartományi illetőségűek a német határátlépési helyeken át nem utazhatnak Svájba és viszont német állampolgároknak nincs megengedve az osztriai határátlépési helyeken át Svájba utazni.

Ez azonban nem vonatkozik azokra az

osztrák vagy magyar állampolgárookra, illetve boszniai és hercegovinai tartományi illetőségűekre, kik legalább 1914. évi szept. 20. hó 1 óta állandóan Németországban laknak és viszont azokra a német állampolgárookra sem, kik legalább ugyanazon idő óta állandóan a Monarchiában laknak.

Ezt a lakóhely rendőrhatalóságának (közösi előjárásának) írásbeli bizonyítványával kell igazolni.

Kiegészítő magyarázatok.

A 4. pont szerint előírt vesztegzár alól felmentésnek csak a legritkább, kivételes és egész különös méltánylást érdemlő esetekben van helye: pl. oly esetekben, ha bár valamilyen okból az utazás állami vagy közérdekből elkerülhetetlenül vagy egy halálra meglátogatása végett történik.

A vesztegzár alól felmentésre vonatkozó kérvényeket Magyarországon a belügyminiszteriumhoz, Horvát-Szlavon országokban pedig az országos kormányhoz feltétlenül írásban kell benyújtani. Személyesen előadott kérelem nem vétetik figyelembe és a fél érdekében áll, hogy ezt mellőzze. A kérvényt nagyon sürgős esetekben eltekintve az utazás tervére tett megkezdése előtt legalább egy héttel előbb kell benyújtani. Kedvező elintézés esetén a fél személyesen köteles az igazolványát a kiállító hatóságtól átvenni.

A belföldön indokolt és 2 koronás bílyeggel ellátott kérvényekben pontosan meg kell jelölni az utazás okát és okát, valamint az utazás előrelátott megkezdési napját, továbbá a kérvényező pontos lakóhelyét, esetleg távolléti címét. Minden kérvényhez a szabályszerű utlevél kivétel még a következő okmányok egyikét kell csatolni:

a) Az illetékes hatóság igazolványát, hogy az utazás a legsürgösebb állami vagy közérdekből történik; ennek indoklására egészen határozott adatokat kell felhozni, általában hangzó magyarázat nem elégséges.

b) Katona vagy hatósági orvosi bizonyítványt, mely határozottan igazolja, hogy a svájci tartózkodás sürgősen szükséges és hogy az utazás 10 napos megskatitása az utas életét vagy állapotát tényleg veszélyezteti.

c) A kísérő személyzetre névszám éppen úgy kell igazolni, mint b) alatt, hogy rájuk orvosi szempontból határozottan szükség van.

d) Svájban lakó közeli rokon elhunyt vagy súlyos megbetegedése esetén az elhunyt vagy súlyosan megbetegedett tartózkodási helyének hatóságától (szükség esetén távirattal) beszerzett értesítést.

Hollandiába továbbá a Svédországba, Norvégiába és Dániába való utazásoknál, illetőleg Sassenitz határátlépésekor átélendőnek elrendelt 10 napi vesztegzár névszám ugyanezen alapelvek irányadók. A vesztegzár alól felmentést azonban csak a cs. és kir. hadügyminiszterium és a magyar kir. honvédelmi miniszter adhatja meg.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivételben

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműködésű gépek
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi díjat 14—69.

Az Ipartestületi Hitelszövetkezet közgyűlése.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekibe tartozó Nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezet f. hó 11-én tartotta évi rendes közgyűlést Rendes Vilmos elnökielte alatt. A határozatképes számban megjelent tagokat üdvözölve, elök rövid viszapillantást vet az elmúlt 1916. évre, mely a háborus időszak eddigi legnehézebb megpróbáltatásának képét tárja elő. Eltekintve az ipari pangástól általában, még a kiakozott munkaalakalom sem volt kihasználható az anyag, de éppen olyan mérvben a segéd munkasóbánya miatt. Részben ezen okok idézték elő a Hitelszövetkezet üzletv. eredménytelenségét, de másrészt az igazgatóság a viszonyok kellő mérlegelésével nem vette vagyona a hadbavonultak egyébként biztosított nagy összegű hátrálékainak járulékos kamatait és így az 1916. évről osztalék nem adható; megjegyezve, hogy ugy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság sem igényelte egész évi munkálkodásának díjazását.

Ezek után a közgyűlést meggyitva, követekezett az igazgatóság évi jelentése, melyet Kelen Béla ügyvezető igazgató olvasott fel és a mely az intézet menetére vonatkozókat közli:

Üzlettrészes tag belépett az év folyamán 8 kilépett 9, üzlettrész szaporodás 16, apadás 90, állomány az év végén 433 tag 2076 üzlettrészesel, 103.800 korona értékben, melyből 102.402 korona van befizetve.

Váltóra való kihelyezésünk 274.446 korona 50 fillér, ami a tavalyi 296.151 korona 28 fillérrel szemben, 21.704 korona 78 fillér visszaesés. Ezen összes váltóállomány tárcánkban van, abból visszleszámitolásra mísem adunk, sőt ezenfelül jelentékeny készpénz összeg is áll rendelkezésünkre. Ennek okát és okozatát jelentésünk elején ismer-tettük.

Betétállományunk az elmúlt év végén 151.266 korona 69 fillér volt, ezidén 273.480 korona 56 fillér. A betétállomány növekedése az intézet iránti bizalom fokmérőjeként bíraltatik el. Ez tény és bizonyos, de a mai viszonyok között a betétek nagyszámú emelkedése a jelentésünkben már említett tőke elhelyezési alkalom hiányára is vezethető vissza, ami azután a csak hitelnyújtás terén működő intézmények üzleti eredményét befolyásolja.

A betétek ily mérvű emelkedését konstatalhatjuk annak dacára is, hogy az 1916. érben kibocsátásra került IV. és V. haditölcsönhöz felénknek a jegyzéshez szükségelt bármilyen összegű betéteket azonnal folyósítottuk.

A hadikölcsönjegyzésben egyébként mi is jelentős arányban vettünk részt. Összesen 575.400 korona kizárólag készpénzjegyzés volt, ami a helyi viszonyok figyelembevételével igen jelentős eredmény. Ennek honorálása gyanúkat keltethet, hogy a m. kir. pénzügyminiszter a magyar állami hadikölcsönök sikerének előmozdítása körül szerzett érdemek elismeréséül, O. császári és apostoli kirávi Felségének Bécsben, 1915. augusztus hó 30. án kelt legfelsőbb elhatározásával nyert felhatalmazás alapján, Kelen Béla intézetünk ügyvezető igazgatóját díszoklevéllel tüntette ki.

A háboru okozta nyomorúságok enyhítését célzó jótékonyasági mozgalmakban, az erdélyi menekültek segélyezésében intézetünk viszonyaihoz mérten, a múlt évben is kivette részét.

Az 1916. év végi 386 korona 06 fillér nyereséget a rendes tartalékalaphoz csatolni javasoljuk, mely ilyképpen 22.000 korona összegű lesz.

A felügyelőbizottság jelentése után a mérleg megállapításán és elfogadásán az igazgatóság két tagja Rendes Vilmos és Czeglédy Jeremiás — kiknek megbízatása lejárt — három évre újra megválasztottak,

ma az elhalt Bodnár János helyébe Haun Lajost választották meg igazgatósági tagok.
A 30 tagú bíráló bizottság megbízatása egy évvel meghosszabbítván, a közgyűlés véget ért.

A színház egyezkedése a tanácsal.

A város közgyűlése a háboru idejére igen villamos világitást adott a színháznak az ismert okokból. A villamosmű azonban az idén már megseleli a deficit keserű gyümölcsöt.

A közgyűlési határozat kétségtelenül érvényben van a színháznak se megy olyan jól, hogy a színház tagjai a nagy drágaságban valami könnyebbéget éreznének a kiadások körül. A tanács azonban mégis megbízta Rimler Károly polgármestert, hogy lépjen érintkezésbe Erdélyi Miklós színházgátlóval s igyekezzék bizonyos hozzájárulást biztosítani a villamosvilágitási költségeken. A tárgyalások alapja az a feltétel lenne, hogy a színháznak és a társulatnak jól megy sora.

A tárgyalást ma tartja meg a tanács. Mint értesülünk, a terv lényeges kibővítésre szorul, mert a színház, a közgyűlési határozat birtokában és tagjai érdekének kötelező védelmében újabb terhek visszlására magát annál kevésbé kötelezheti, mert esetleges bevételi csökkenésnél a színház érzékenyen károsul.

Van azonban terv, mely megoldandó a kérdést úgy, hogy a város terhel is könnyebbéden s a színház bevételei is — a terhekkel szemben — kis emelkedést mutatónak fel, ami a rizikóra tekintettel jogos. Ez a terv a következő:

A színház elvállalná — a közgyűlési határozattal biztosított kedvezményének feladásával — az évi 5000 koronára menő villamosvilágitási költséget.

Elvállalná ezenkívül az évi 4800 koronára menő tűzbiztosítási díjakat és végül a 2800 koronát tevő randói felügyeleti díjakat. Összesen 12,600 korona kiadást.

A jog feladásért s a költségek átvállalásáért ellenértékül engedélyt kapna arra, hogy a helyárakat 10-12 százalékkal emelje, ami nem is kifogásolható, mert a termelő, iparos, kereskedő, az állam és a község 40 től 600 százalékgig emelte az árakat és adókat. (A vasutat idézzük példának.) Ezzel egyelőre kiközösölnék azt a fellegást, amely a színházról erkölcsi megalkuvást kíván, ha ruháit ol akarja kényszeríteni megfelelően, viszon a város is jól jár s a község, amelynek jövedelme nőtt, természetesen találja ezt a megoldást. A községnek megszűrése ily módon időszerezés is, mert a szórakozás a kereső osztályok joga s ezek nem érzik meg azt, ami a városnak terhe is könnyít s a színház tagjait megélhetési feltételeit javítja.

* „Korona szappan-por.“ Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőfőzésre mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyészeti tanusítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apoló drogeria“ Nagyvárad. Telefon 13-02.

Segítsen a város a tisztviselőin.

A tanács háborus pótlékokat javasol.

Nagyvárad város tanácsa tegnap délután tartott ülésében ismét a város 1917. évi költségvetésével foglalkozott, de még most sem állapodott meg végleg a pénzügyi bizottság, illetve a törvényhatóság elé terjesztendő javaslatra nézve.

Arnyi már bizonyos, hogy a városi pótládó felül lesz a 80 százalékon.

A pótládó hivatalára nézve Juricskay Barna tanácsos tevéstette, hogy a pótládót a különböző adók szerint, eltérő százalékokban állapítsák meg. Nevezetesen a föld és házadó utáni percent, mivel a föld és házadó már nem bírják meg az újabb nagyobb terhet, kisebb százalékkal rovatának meg. A III. oszt. jövedelmi adók után nagyobb százalék lenne a pótládó, míg a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója után vétnek ki a legmagasabb százalékkal a pótládót.

Le felül még tárgyal a tanács.

Ugyancsak Juricskay Barna tanácsos előterjesztésére beiktatja a tanács a városi tisztviselők és alkalmazottak háborus pótlékát és pedig a legmagasabb tisztviselőt fizetésének 10 százalék, a középfizetésűeknek 15 százalék és a kisebb fizetésűeknek részére 20 százalék összegben. Erre a célra 140,000 koronát kell a költségvetés kiadási rovatába beiktatni.

A mai viszonyok mellett, mikor a tisztviselők és alkalmazottak 80 százaléka a legnagyobb nyomorral küzd, ez a segítség nem nagy, de az állami segítséggel még is valami; a törvényhatóság ezen segély megszavazása elől nem térhet ki, mert nem hagyhatja tisztviselőit a nyomorral küzdőn. A tisztviselő nem támaszkodhat senkire, csak a városra, amely a testi és szellemi erejét igyájba veszi.

Március idusa az olasz polgári leány iskolában

Az olasz közs. polg. leányiskola. március 15 én dé. u. 5 órakor a megyeház termében feladásban „Segítő Egyesület“, feladásban a nagyvárad. „Áldozatkészség szobrá“ nak javára hazafias ünnepséget rendez. A jótékony célt és a papírdrágaságot tekintve, ezuttal nem adott ki az iskola vezetősége külön meghívókat, hanem ezuton hívja meg a tanügy pártolóit és a közönséget. (Ülés helyek ára 3 K, 2 K, 1 K, állóhely 80 fillér.)

Műsor:

1. Himnusz, kerének.
2. Megnyitó beszéd, tartja Philippi Vilma önképzőköri elnök.
3. Verdi „Traviata“ Czeglédy Irén zongorakísérettel mellett hegedűn Várkonyi Sarolta.
4. Pálfi és Március idusa. Színelőadás. Előadók: Nagy Károly Káster Ilona, Tordai Ilona, Moró Magda, Racz Ilona, Biró Anna, Balogh Anna, Dósi Klára, Doeki Anna, Róthbardi Ilona, Tóth Gyöngyi, Jónás Jolán, Bajz Ilona, Cséka Ilona.

5. a) Nyárfaerdő, b) Hevesd, A Tavasz, Hármas, Éneklik: Csanádi Valéria, Martonffi Mária, Orómy Margit.

6. „A legszebb dal“ Szávay Gyula költeményr. szavalja: Radó Magda.

7. Ján „Elegia“ Zongorán előadja: Pásztor Edith.

8. „A felébredt Csipkerózska“ Kosáryné színjátéka. Szereplők: Csipkerózska: Vászár helyi Aranka, Vaszaru néni: Papp Emma, Fiatal leány: Istvánffy Jolán, Királyfi: Fűrster Piroka, Batsg katona: Bornát Mária, Szobalány: Dessenffy Emma, Szakács: Lőrinc Ersei, Kukta: Sinka Ilona, Szegény asszony: Kertyés Ilona, Kertész: Kovács Ilona, Tündérek: Thury Magda. Gyermekek: Losonezi Etelka, Kelemen Kató, Kálmán Zsuzsa.

9. Sztójánovits, Göngyvirágdal. Perényi, Békedsl. Densa, A tánc. Szózat, Karéneket.

Cipőzsora.

3 pár cipő 295 korona Nagyváradon.

Egyik nagyváradai cipőkereskedő, aki azért van felmentve, hogy a helybeli piacon a cipőárakra mérséklően hasson, egy vásárlás alkalmával a következő számlát állította ki:

2 pár férfi cipő	220 korona
1 pár női cipő	65 „
1 pár gummisszok	10 „

Összesen 295 korona

A vevő, mikor a számlát meglátta, kifogást tett, hivatkozott arra, hogy bár a cipőárak még nincsenek maximálva, még is ismeretesek azok az alapelvek, amelyek a cipőárát páronként 52-56 koronában állapítják meg. Felhozta a vevő azt a körülményt is, hogy tudomása szerint az illető kereskedő éppen azért van felmentve egy másik nagyváradai kereskedővel együtt, hogy a helybeli kereskedelemben a cipő ára aránytalanul túl magasra ne emelkedjék.

A kereskedő hajthatatlan maradt, kijelentette:

— A cipőkért annyit kérak, amennyit a barok, akiknek nem tetszik, ne jöjjen az üzletembe. Aki úgy szerja maximálai az árakat, hogy párja 52-56 koronában kerüljön: az adja el maga a cipőket.

A vevő még egy kísérletet tett, árdragítást, büntetést emlegette, amire a kereskedő kerekén felelt:

— Ha megbüntetnek kifizetem, a multkor is kifizettem!

A kereskedő ellen a vevő feljelentést tett árdragításért, a többi tehát a hatóság dolga lesz, mi csak annyit jegyzünk meg a kereskedő felvilágosítására, hogy az árdragítást nemcsak pénzbüntetéssel, de elzárással is büntetik. Az ítéletet annak idején közölni fogjuk. A kereskedő megérdemelné, hogy azonnal behívják katonai szolgálatra, raktárát pedig a hatóság rendes áron kiárúsítsa. Egyszer már alaposan példát kell statnálai.

* Polonkairtő BOKIÉ biztos mar-
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kiskörmög
Farkas István Apolló drogeriájában Rá-
kosny-ut-7/P.

Több ház forgalmas helyen eladó.
Bővebbet a Nagyváradai Kereskedelmi és
Forgalmi banknál, Rimanóczy-utca 6. szám.

HIREK

* **Signum laudis.** Bodó Attilát, a 19. honvéd tüzérezred hadnagyát bűni magasztalásért a király szignum laudisszal, a kardokkal tüntette ki. Bodó Attila tüzérezred már előbb megkapta az ezüst vitézségi érmét.

* **A premontrei főgimnázium hazafias ünnepélye,** Március 15-én d. u. 5 órakor rendezte a prem. főgimnázium ifjúsági hazafias ünnepélyét a Kath. Kör Szent László termében a hadiárvaik javára. A belépti díjat mindössze 30 fillérben állapították meg és ezzel szemben görnyörű műsori állították össze. Megnyitóra a kis zenekar előadja a Csokonay nyitányt. A megnyitó beszédet Horváth János VIII. o. t., az ünnepi beszédet pedig dr. Szombach Gottfried prem. kanonok, főelm. tanár mondja. Sik Sándor egy alkalmi költeményét Barthyik Mátyás VIII. o. t. szavalja Ternyei Edith VI. o. t. égbágy magyar rapozodiáját adja elő zongorán. Az énekkar Resch Mihály sz. e. karnagy vezetésével előadja Belezna „Bacsu”ját és Resch Mihály „Talpra magyn”ját. A szép műsor a Hymnusokkal végződik.

* **Az anyakönyveket meg lehet tekinteni.** Az egyházi házasságok költésében a lelkészek hivatalukból folyólag érdeklődtek az állami anyakönyvek iránt, hogy valkői kötelemeikre figyelmesetehessék azok, akik csak polgári házasságot kötöttek. Megtörténhetnék az is, hogy gyermekeik keresztelésénél maradnak és ez esetben a lelkészek erre is figyelmesetel kötelesek a szülőket. Egyes anyakönyvesek azonban megtagadták a betekintést a lelkészeknek. Az országgyűlés legközelebb foglalkozott ezzel a képtelen helyzettel, mely megakadályozta azt, hogy a lelkészek hivataluk köteleességét gyakorolják. Ennek a parlament akciónak már is itt van az eredménye. A belügyminiszter tegnap körlevelében értesítette Bihar megye alispáni hivatalát, hogy a lelkészek a jövőben az állami anyakönyveket megtekinthetik és arról feljegyzéseket is készíthetnek.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Hévegy Gyula 101. gyalogezredbeli tábori lelkészt a Ferenc József-rend lovag keresztjével (a hadiakit ményvel és a kardokkal) tüntette ki, Bradó Árpád 37. gyalogezredbeli tart. hadvezető, Petrich Odón 70. gyalogezredbeli tart. főhadnagyot és Horváth Miklós 101. gyalogezredbeli hadvezetőt a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki a király.

* **Eitelt érdérgítő.** Tegnap délelőtt negy órkor volt a Szt. László terezen, ahol Bíró Albert és árusította tyukjait. 2 pár aprómarháát 60 koronáért akarta eladni. A vörökörség természetesen nagy lármát csapott, úgy hogy Dienes István detektívnek kellett körbe lépnie, hogy nagyobb botrány ne legyen a dologból. A feleket felkísérték a rendőrségre a büntető bírósághoz, ahol megállapították, hogy Bíró Albert csupán 26 korona 20 fillért követelhetett volna a tyukokért. Czeglédy István rendőrbíró büntető bíró 50 koronára perbevitelére ítélte Bíró Albertot.

* **Gyászmise Buzássy István huzárhadnagyért.** Buzássy István, az orosz fogságban meghalt os. és kir. huzárhadnagy joghallgató, lelki üdvéért szentesítő szentmise ma délelőtt 9 órakor fog megtartatni a váradoszi plebánia templomban, melyen a család tagjain kívül a hadsereg, a katolikus szervezetek tagjai és a résztvevő ismerősök fognak megjelenni.

* **Vetítést a Kath. Körben.** A nagyváradai Katolikus Kör Szent László termében ma, kedden este nem a szokásos vetítő előadás lesz, mivel a képek nem érkeztek meg, hanem a Kör iránti sziveségéből Bozóky Gyula honvédőrnagy mutat be hatvan vetített képet, az orosz és orosz harctéren általa felvett érdekes mozzanatokról. A remek képekhez ugyancsak 6 tartérendes, szakszerű magyarázatot a közvetlenül szerzett tapasztalatai alapján. Az előadás kezdete este 5 órakor lesz.

* **Diszes temetés.** A Kelemen, Sárközy, Morvay és Tatár családokat mély gyász sújtotta éav. Szerepl Kelemen Mihályné szül. gyöngyi Borbola Réza elhunytával. Az élete 79. évében elhunyt előkelő matróna halálával Kelemen József szalárdi főszolgabíró édesanyját, Tatár Zoltán Berettyóvízszabályozási igazgató főmérnök és Sárközy Andor ípedig anyósukat veszítették el. Tegnap délelőtt helyezték örök nyugalomra a közszolgálatban állott urnó holttesteket. A temetésen a családtagokon kívül résztvettek: Hermathy Károly curiai bíró, Székely Károly nyug. íg. főmérnök, Baróthy Pál kir. főügyész helyettes, Balogh Kálmán erdőtanácsos, Varró Domokos kir. művezetési tanácsos, Pállay Lajos, Kaszthelyi Zoltán megyei főjegyző, Keller József nyug. őrnagy, Werner Kálmán árvasszéki elnök, Gálbory József kir. táblabíró, Baranyi András megyei íg. főjegyző, Suycok István ev. ref. esperes, Matony Imre ág. ev. lelkész, Kőszeghy József v. főmérnök, Grucz M. nyug. vasúti főmérnök, dr. Györgyossy István m. alügyész, Weilerchütz Janos főszolgabíró, Ravasdy Barna főhadnagy, Korbély József főmérnök vezetés alatt a Berettyó vízszabályozási társulat és Tabéry Ármán vezetés alatt a Sebes Körös vízszabályozási társulat tisztikara, továbbá előkelő nők nagy számmal. A diszes ravatalat a Berettyó-vízszabályozási társulat lépcsőházában állították fel; a remek koszorúkkal borított érekegorsót délszaki növényekkel és égbogyókkal vették körül. A gyászszertartást Imrik S Zoltán íg. kanonok, esperes plebános végente segédlettel, mely után az impozáns gyászmenet az olasz plebánia templomba vonult, ahol elhunyt urnó lelküdvéért requiemet tartottak. A templomból a gyászmenet az olasz temetőbe vonult, ahol az elhunytat örök nyugalomra helyezték.

A koszorúk feliratai a következők voltak: Édes jó Anyánknak — Zoltán és Mariska, Forrón szeretett Anyánknak — Andor és Erzsike, A jó édes Anyának — József és Sára, Drága jó nagymamának — Unokái, Öszinte részvétellel — Pállay Lajos és családja, Kedves jó Réza nének — Vilma és Nelly, Szalárdi járás közigazgatási tisztviselő kara — részveők jelel, éav. Morvay Tihomér és családja — saarottal. — A diszes temetést Veleslovits Adólf és fia első nagyváradai temetőkezesi vállalata nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

* **Lipótrend Lehoczky Lejossal.** A Budapesti Tudósító jelent: A király Lehoczky Lajos kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott ítélőtáblai bírónak saját kérelmére történt nyugdíjazása alkalmából a Lipótrend lovagkeresztjét adományozta sok évi hű és buzgó tevékenyége elismeréséül.

* **Mese az olcsó selyemről.** Tegnap az a hír terjedt el Nagyváradon, hogy a selyem ára olcsóbb lett, egyszerűen mesébe illő módon lehet selymet venni. Ehhez azt a derűs próféciát fűzték, hogy ezenül mindenki selyemruhát fog viselni, mert a selyem méterje 26 korona, míg a legsilányabb szövet méterje 60 korona. Utána jártunk a dolognak. Glücksmann Árminnál és Zanderernél kijelentették, hogy a hír egy szép mese az olcsó selyemről, de ilyen nincs Nagyváradon.

* **2863 kitüntetés.** 2863 kitüntetés, 196 kinevezés, 102 áthelyezés, 14 szabadságolás, 47 nyugdíjazás, 321 előmozdítás van e héten a Köldgy-Hadügy katonai hatóságban, melynek előfizetési ára negyedéves 6 korona és amelynek kiadóhivatala IX. ker., Üllői ut 11-13 sz. alatt van.

* **Elővételi jog az eladó földbirtokra.** Somogyvármegye legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy a kormánytól egy törvénytervezés alkotását kéri, amely kimondja, hogy az országban eladóvá lett földbirtokra az állam, másodsorban a község és harmadsorban az Országos Központi Hitelszövetkezet elővételi joggal bírjon. A határozat pártolás végül tegnap érkezett meg Bihar megyébe.

* **A Bonbonniere betörője.** A Bonbonniere-kabaré igazgatója, Könyves Jenő tegnap reggel meglepetve vette észre, hogy a házát mulatóhelyiség ablakán egy fej bukkant ki. Kinyitotta az ajtót és a sötétben csakugyan talált egy ijedt arcú fiatal embert, aki már javában szedgette elő a persgős és konyakos palackokat. A betörő álkulcsal hatolt be a mulató sötétébe, de az önműködő zárral bíró ajtó belülről valószínűleg rácsapódott, úgy hogy a szomjas fiatal ember kelepcébe került. A betörőt előállították a rendőrségre.

* **Halálozás.** A Bihar megyei és Nagyváradai Lujza-Othonnak ismét halottja van. Hajdu Mária 86 éves korában elhunyt. Temetése ma, kedden, március 13-án délután fél 4 órakor lesz a róm. kath. egyház szertartása szerint.

* **A Vörös Kereszt közgyűlése.** A Vörös Kereszt egyet holnap, szerdán d. u. 6 órakor tartja évi rendes közgyűlését a város háza bizottsági termében. A közgyűlést nyomban választmányi ülés követi. A közgyűlésre úgy a rendes mint a választmányi tagok, a választmányi ülésre pedig a választmány hívja meg ezenel tagjait. A Vörös Kereszt elnöksége.

* **A felső kereskedelmi leányiskola a hadiárvaikért.** A felső kereskedelmi leányiskola tanulói a hadiárvaik javára 57 koronát gyűjtöttek. A jólékony adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Fetes földek.** Kezelésükben levő 12 hold föld Nagyvárad környékén határban kisebb részletekben (1-3 holdig) tengeri, buza, burgonya, zab és főleg konyhakerti vetemények termesztésére felelbe kiadó. Érdemlődni lehet csak délután 3-5 ig Fekete Sas és Zoldfa rt. irodájában Sas passzage I. sz. (Telefon 14-00)

*** Köszönetnyilvánítás.** Miaszon rokonok, jóbarátok ismerősök és szomszédok kik nsh. *Tippman Anna* testvérünk, nagynénénk folyó hó 11 én végbement temetésén megjelentek és fájdalomukban részvételeket nyilvánították, fogadják ezton is hálás köszönetünket. Nagyvárad, 1917 március 12. A gyászoló család.

Zenetanárnő lakásán zongora-órákat ad a délelőtti órákban jutányos áron. Gyakorolhatni délután ugyanott. Cim a kiadó-hivatalban.

*** Gyönyörű rózsás arc** a nő legzebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen **Y-PO** crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát el-tünteteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, mákfoltokat, pattanásokat és bőr vörö-séget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utí 7/B. Rimandóczy-palota.

*** Köhögés, hurut, rakadság és el-nyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer** a Farkas féle **hurut szeletke**. Ára 1-20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájá-ban Nagy-várad, Rákóczi-utí 7/B. Tejkonzerv is kapható.

SZÍNHÁZ

Heti műsori

Kedd: Dollárpapa.
Szerda: Dollárpapa.

A DOLLÁRPAPA.

A pénz komédiája 4 felvonásban.
Irta: Gábor Andor.

Euresa jószág a pénz. Az egyik pénz megéri a másiknak a szagát és előbuvik a rejtékéből, ha megéri. Vagy ha nincs pénz, hát akkor úgy kell tenni, mintha volna: arra is odagyul a pénz. A pénz látszata több sikert biztosít, mint a munka, csak ügyesség kell hozzá: ez a félig tréfás, de félig komo-dyan a mai életből vett alap gondolata Gábor Andor komédiájának. Koltay János szent-mártoni tanárnak van két szép leánya: Gisi és Kató és van a ossládnak egy amerikai nagybácsija. A nagybácsi hazajön szegényen. Az egyik leány udvarlója, dr Szekeres ügy-véd gondol merészet és nagyot és kiadja a nagybácsit milliomosnak. A szegény öreggel végrendeletet is csináltat, amelyben minden vagyonát Koltayékra hagyja, sőt Szentmárton városának is hagyományoz egy millió dol-lárt. A nagy esemény egyszerre felkavarja a városkát. A főispánnal élén küldöttség jön tisztelgani, az oragot minden tiltakozása da-cára megteszik polgármesternek. A városká-nak egyszerre pompás hitelforrásai nyilnak, aszfaltja, villanyvilágítása, vízvezetéke lesz, gyárak épülnek mind abban a reményben, hogy a városnak lesz egy milliója. A vállalatok kitűnően mennek, Koltayék sorsa még kitűnőbb. Koltay igazgató lesz, a kis Kató kezét a főispán fia kéri meg; épen az el-jegyzőre gyűlnek össze a vendégek, mikor Amerikából jön egy levél és kiderül, hogy a nagybácsinak semmije sincs. Általános fel-zudulás — de eután elkezdének az emberek higgadtan gondolkozni. Mi baj van abból, hogy a polgármester nem milliomos? A vál-lalatok nagyszerűen fejlődésnek, fedezetet is nyújtanak — kár volna egy botrány ked

véért mindent egyszerre felborítani. „Minden jóra való városban eltussolják az ilyasmit”, mondják és akként cselekednek. Mindössze annyi változás történik, hogy Koltay igaz-gató ur két leánya vőlegényt cserél: a fő ispán fia Szekeres menyasszonyát, a címkör-ségben szenvedő Girit veszi el, a házias Kató pedig Szekeres felesége lesz. A függöny legördül és míg a sikerült tréfán utólag is mosolygunk, az jut az ember eszébe, hogy ez a tréfa bizony egészen könnyen meg-es-hetik a valóságban is, csak hogy ott ritkán szokott a vége ilyen simán menni.

Nagyváradon a vigjátéki szemblyzet legjava erői bizosították az előadás sike-rét. A címszerepet Rákosi játszotta. Mi-denben kifogás alán alakítáz. Bihari Kol-tayja kitűnően megrajzolt szegletességével és naivságával nagyon tetszett. Polgár Ma-riska kedves Katója és Tóth Eleknek rokon-szenvenessé tett, elegánsul ravasz Szekeres pompásan kiegészítették egymást. Józsi két alak volt a főispán és fia, *Szigeti és Tompa, Pogány Janka, Ivánli Jenő, Tarnai, Perényi, Dózs, Sik Rezső és Kassica Es-ter* kisebb szerepekben nyújtottak többé ke-vészté sikerült alakításokat. A rendezés kifo-gástalan, egyre azonban a rendező figyel-meztetetné egyik szereplőt: hogy a decol-etagenak van bizonyos, az izlés által meg-szabott határa. Nem írjuk ki, kiről van szó, talán így is levoadják a tanulságot.

A dollárpapa ma esti előadása fél nyolc órákor kezdődik.

Március 15-ike a színházban. A Szigligeti színház, híven a maga nemzet-kulturai hivatásához, mint minden évben, úgy az idén is, megüli a szabadságharc em-lékünnepét. A március 15-iki emlékünnep alkalmából az idén Kaocs Pongrác fényes sikerű János vitáza kerül színre, a címsze-repben Bihari Sándorral, Iluskát Vigh Manci játssza, a francia király leány szerepét pedig Kovács Mirtsa.

Három szerző bemutatkozása. A színház tegnap kezdte meg az e heti pén-teti esti bemutatkozó három szerzőjének: Kálmán Andor, Fernet Hugó, ifju Matolay Károly és Hilf László szerzeményeiből a próbákat. A tönéstelen előjegyzés, a mely erre az előadásra már addig is történt, ga-rantálja a város a legelőzesebb nagyvárad-i publikumot, míg a próbákból már is kité-tszik, hogy gyönyörű és élvezetes estje lesz a közönségnek ez az érdekes bemutatkozás.

Legújabb táviratok:

35000 tonna elsüllyesztés a Földközi tengeren.

Budapest, március 12. (Saját tu-dósítónktól.) Berlinből jelentik: A tengerészeti vezérkar főnöke je-lenti, hogy a Földközi tengeren ujabban 6 gőzöst és 8 vitorlást sü-lyesztettek el összesen 35000 tonna tartalommal.

Arz tábornok Vilmos császárnál.

Budapest, március 12. (Saját tu-dósítónktól.) Berlinből jelentik: Vil-mos császár Arz tábornok vezér-kari főnököt kihallgatáson fogadta.

VIGADÓ mozgó-színház	Kedden
	A véreb. Hatalmas bűnügyi dráma. Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

URANIA mozgó-színház	Kedden
	Az üldözött. Dráma 3 felv. Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

APOLLO mozgó-színház	Kedden
	Hollandi expres. Detektív dráma 5 felv. Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor, hétköznap 5 órákor kezdődnek.

NYILTTÉR.

Dlcsó Heti árjegyzék: árák.

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—20
Liköröspohár csiszolt üvegből	—30
Befőttes tányér csiszolt üvegből	—40
Teáscsésze fehér finom porcellán	—90
Mocacsésze színes faom porcellán	—80
Majolika gyümölcs tányér színezve	—60
Kávéscepor színes finom porcellán	—60
Gyermekcepor színes finom porcellán	—40
Színes festett vizespohár aranyozással	—80
Gyermek fülespohár csiszolt	—80
Evőkanál jó erő féméből	—60
Vizeskanecsó finom csiszolt üvegből	2—
Borosüveg finom csiszolt üvegből	2—
Befőttes állvány finom csiszolt üvegből	2—
Fűszer tartó finom majolika színezve	2—
Virág üvegváza színes díszítéssel	2—
Virág üvegváza színes aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	2—
Virág majolikaváza aranyozással	1—
Virág üvegváza színes üvegből	1—
Virágváza porcellán színes Roccoco	1—
Látképes emlék kávésbögre	1-50
Látképes emlék gyermekbögre	1-50
Szentképes aranyozott kávésbögre	1-50
Szentelt viztartó színes porcellánból	1—
Szentelt viztartó aranyozással	1-50
Szentelt viztartó színes duseranyozással	2—
Szentelt viztartó finom aranyozással	3—
Kávédaráló amerikai patent	7—
Porcellán francia kiviteli nyeles lábos	4—
Porcellán francia kiviteli nyeles lábos	3—
Porcellán francia kiviteli nyeles lábos	2—
Tűzálló barna porcellán tejes lábos	4—
Vizeskészlet színes festett aranyozással	5—
Boroskészlet színes festett aranyozással	5—
Söröskészlet színes festett aranyozással	5—
Liköröskészlet színes festett aranyozással	5—
Teáspohár valódi alpaca foglalattal	2—
China ezüst vajtartó finom kivitelen	5—
China ezüst gyümölcskosár finom kivitelen	5—
China ezüst gyümölcs állvány színes	10—
Teáskészlet színes roccoco aranyozással	12—
Kávészlet színes roccoco aranyozással	12—
Feketészlet színes roccoco aranyozással	12—
Mosdókészlet színes fayence felszerelve	12—
Ebédőkészlet színes roccoco aranyozással	36—

Eladás nagyban és kicsinyben.

Ablak üvegezés! Répkeretezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** | Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Mindenféle vidéki megrendeléseket a zonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kitűnően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes fínom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 db ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánszatoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczerémet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégey ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók:

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Új könyvkötészet.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Rákóczi-ut 20. sz. alatt, a volt Bihar-nyomda r.t. házában egy a mai kornak teljesen megfelelő

könyvkötészetet

rendeztem be, ahol minden e szakmába vágó munkálatokat jutányos árban készítek

Bátorkodom hivatkozni negyed évszázadon keresztül előbb a Lévai cégnél utóbb a Bihar-nyomdánál mint munkavezető eltöltött időmre és kérem azt a sokoldalulag megnyilatkozott bizalmat továbbra is személyemnek átruházni.

Tisztelettel

Orenics Alajos.

!! Telefonszám 94. !!

Tanuló felvétetik.

Eladó ház és szőlőbirtok!

Előnyös fizetési feltételek mellett egy magas földszintes ház és 3-8 tized hold szőlő eladó. Közelebbi felvilágosítás Sal Ferenc-utca 25. sz. alatt szereshető.

Az Erzsébetligeten lévő **4 új földszintes** házban egy és két szobás lakások mellékeliségekkel május hó 1-re kiadók,

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bómer-tér 3.

IZSÁK LIDIA elsőrendű főzőszalon

Nagyvárad,

Park-szállóca

Nagy Sándor-u. 1.

telefonban.

Fűzőket a legelő díjat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész főzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett díjre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szélgőzű színház művészainak egyoldali szállítója.

Telefon: 11-53.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai

„Adria” R. T. Nagyváradon.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

**Villamos vasalók,
főzőedények,
tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel nyitva tartó szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja

55.

Főszerelő telefonja

55.